

IOSIF LEON GRAPINI

Țăranul asimptomatic

La stai dumneata colea pe scaun, să schimbăm o vorbă, trage-l mai aproape de pat, să te aud și să te văd mai bine, că la etatea avutăm-au lăsat toate, gura ce mă mai ține, mulți zic că am o gură cât o șură, apoi dacă mi-a dat-o mama, mi-a dat-o ca să mă folosesc de ea, spun și eu una, alta, ca tot omul, în sat îmi zice lumea De-a lui Guruță, că așa îl ocăra pe tata, nu din pricină că avea gura largă, îi plăcea să-și facă gura pâlnie, înțelegi dumneata, adică mai trăgea la măsea, bag de seamă că tot cu boala asta te-au adus în spital, și nu te doare nimic, cum nu mă doare nici pe mine, amu nu te vei supăra că am întrebat-o pe domnuca asta ce ne aduce leacurile cine ești și ce hram porți, a zis că ești polițist, faină meserie și bănoasă, din câte știu, așa și trebuie, cu atâția nebuni în ziua de azi, greu-i în haina statului, nu vezi că-și dau în cap la drumul mare, nu mai au lege, dacă au, nu se țin de ea, cineva trebuie să-i pună la punct, mai greu vă este amu, cu tărășenia asta, tu să fii sănătos și să te ții de slujbă, să te ții și de capul nelegiuitorilor, eu alta am vrut să-ți spun, sunt singur, nu am pe nimeni, copii nu mi-a dat Cel de Sus, baba, odihnească-se-n pace, s-a dus dincolo înaintea mea, cum sunt trecut de optzeci, nu mă descurc cu toate celea, domnul primar din sat, Dumnezeu să-l ție, bun om, îmi trimite primăvara lemne de foc și niște băietani să le taie, să le crape și să le așeze pe poarta șurii, acolo se uscă mai lesne, că dă soarele pe ele mai toată ziua, încolo mă descurc eu cu celelalte, mai cumpăr de la boldă câte ceva, o țără de pensie am, Doamne-ți mulțam, multe nu-mi trebuie, că nu-s fandosit, m-am învățat cu greutatea și cu lipsurile de mic, pe mine brânza și slănină m-au ținut în putere, astea-s sănătoase, nu drăcoveniile ce se pun azi în blid, îmi cumpăr un caș ori două și am brânză tot anul, ehei, când eram eu baci la oi, ce brânză făceam, se bătea lumea pe ea, bună-i și acum, în viață te înveți cu de toate, un vecin îmi vinde câte-o dărabă de slănină, când mi se gată, îmi aduce alta, are de unde, taie trei, patru porci pe an, de te sâcâi și te bat la cap, îmi astup gura, iartă că mă jeluiesc dumitale, nu prea am cui, domnul doctor pare că are limba cusută de cerul gurii, domnuca s-ar arăta a fi bună de gură, dar pesemne îi este târșală ori rușine să se întindă cu mine la vorbă, cu legătoarea pe obraz mai că nu-ți vine să-ți dezlegi limba, dacă

zici că nu te zăhăiesc prea tare cu spusele mele, atunci mă bucur că am cui mă destăinui, însă m-am luat cu altele, voiam să-ți spun cu totul altceva, eu, când am auzit întâiași dată de starea de urgență, mi-am făcut cruce, Doamne păzește-ne de război, că am prins războiul, eram intrat la școală când a început, satul a prins nenorocirile războiului de două ori, când a trecut frontul spre răsărit și când s-a întors dinspre răsărit înapoi, îmi aduc aminte cum într-una din zile a intrat pe ușă o huidumă de femeie, cu rubașcă și nădragi de ostaș, cu arma la spate, cu păr bălai și înfocată la chip, mă, s-a răstit ea la mine, tu de ce nu ești mai mare, am tăcut chitic, m-am înspăimântat peste măsură, mă găseam singur acasă, tata era dus pe front, iar mama, la o cumnată să împrumute o cupă de mălai, greu se găsea fărină pe-atunci, și dacă aș fi cutezat, ce să-i fi zis, caut bărbat, s-a întors iar cu vorba către mine, apoi și-a văzut de drum, n-am priceput, după cum m-a lămurit mama era rusoaică, însă știa graiul nostru, ce-a vrut să spună cu bărbatul nu m-a dumirit mama, m-am dumirit eu mai târziu, ce căta ea eu nu-i puteam da atunci, și cum ziceam, am aflat de starea de urgență de la vecina din gura ulicioarei care-mi aduce o glajă cu lapte dulce tot la trei zile, și eu am avut vacă, chiar mai multe când eram de seama ta, cu muierea făceam la fân de ne săreau capacele, să nu uit cu vecina, eu stăteam la soare în târnaț, intră pe portiță, și, când dau cu ochii de ea, o văd cu colțurile năframei legate peste gură, tulai, Ravecă, dar ce-ai pățit la obraz de te-ai îmboldorit în așa hal, numai de-ai căzut cumva, că al tău nu te mai poate albăstri, că o bătea nebunul când trăiau laolaltă, acum s-au despărțit, că el s-a dus la cele sfinte, mai degrabă la cele drăcești, că hain om a fost, taci, nu mă lua în răspăr, mi-a zis, că nu pății nimic, tu n-ai auzit, cică e covrig, ce covrig, femeie, da, da, e o boală, se ia când ți-e lumea mai dragă, nici nu știi de unde te pricopsești cu el, din văzduh, de pe lucruri, a spus la televizor, trebuie să purtăm mască, măști de unde, că nu-s nicăieri, așa că e bună și năframa, și eu, dacă-s nevoit, ce să-mi pun pe față, clopul, ți-i pune mască de-or aduce la boldă ori la potică, dacă nu, te vei lega cu ceva, numai că nu te poți duce nicăieri decât seara, cum așa, bătrânii atunci au voie, doară nu-i cu bilet de voie ca la oaste, cine aprobă, trebuie să ai o țidulă iscălită, scrii cum te cheamă, unde meri, pentru ce și ești gata de preumblare, bine că n-am de mers afară pentru mine cu aprobare, și dacă n-am țidulă, dacă n-ai, scoți banul, poliția stă la pândă, dumneata să nu te superi, oamenii așa grăiesc, și s-a dus Raveca, de starea de urgență nu m-am speriat rău, mai rău m-a speriat ea când mi-a spus că s-ar putea să nu-mi mai aducă lapte, da ce s-a întâmplat, o întreb, ți-a murit vaca, pușchea pe limbă, cum să-mi moară, nu mai pot veni că nu-i trecut drumul cu lapte la vecini în țidulă, și s-a dus ca din pușcă,

ferindu-se pe lângă garduri să nu fie luată la ochi, multe n-am priceput, norocul meu că n-am apucat să ațipesc, așa cum mai fac câteodată la căldura soarelui, că trece Televizorul pe ulicioară, după cum te uiți a mirare îmi dau seama că nu înțelegi, Televizorul e vecina din vale, de lângă apă, așa a poreclit-o satul, nu pentru că are televizor, cine n-are în vremurile astea, batăr că eu n-am, ci pentru că, hirișă și horeană cum e, umblă prin tot locul, de gândești că-i arde jăratric la tălpi, află una, alta și vine pe laviță cu știrile, când eram holtei, mi-a fost drăguță o vreme, m-a lăsat ea, și bine a făcut, doi tari în gură nu se pot înțelege, ajung să se ia de cap, când doi s-au cununat, dacă vor să trăiască laolaltă, când unul grăiește, celălalt trebuie să tacă și să asculte, mă, strig la ea, ia fă-te-ncoa, ce-i cu povestea asta cu starea de urgență și cu boala neștiută, atât i-a trebuit, a venit în târnaț, și-a tras scăunelul lângă laiță, baremi că avea loc alături de mine, și m-a pus la curent cu tot ce știa, auzi acolo, ca să scapi de boală e bugăt să te speli pe mâni, păi eu dacă mă spăl dimineața, de fieșcare dată înainte de a mă așeza la masă și când, iertați, am fost pentru mine, mă mai betelesc, a zis că da, că trebuie să facem asta când venim de undeva, de la boldă, bunăoară, când mi-a spus că nu mai am dezlegare să dau mâna cu prietenii ori cu vecinii, am zis că-i ciufalnică, dar nu era, nu vezi că se întâlnesc flăcăii și își dau binețe cu picioarele, ca și când ar avea mâinurile spurcate, ori când trec doi unul pe lângă altul, se dau la o parte, ca și cum ar fi ciumați, a zis că până și conducătorul țării apare seară de seară la televizor și ne îndeamnă să ne spălăm pe mâni, păi el altă treabă n-are decât grija ca poporul să aibă mâinurile spălate, vorba aia, țara arde și baba se piaptănă, nu zic bine ce zic, doară ești polițist, ar trebui să-mi pun lacăt la gură, tânăr cum te văd, cred că multe nu ți-s pe plac nici ție, însă nu te lasă legământul și băgarea de seamă să le scoți pe gură, să vezi lucrul dracului când m-am dus la boldă să-mi iau oareșce, era spre seară, că atunci aveam voie și nevoie, la ușă stătea una voinică, tinerică, mulți ani nu avea, dar era multă cât încape, pusă anume acolo, care, când am întins mâna spre clanță, a zbierat ca din gură de șarpe, nu-i voie fără mască, păi, fata tatii, am încercat să o îmbenez cu o șagă, dacă nu-i voie, slobod îi, ce să se-mblânzească, arunca uitături în stânga și-n dreapta ca speriată de bombe, numai o pită aș voi și o sticlută de vișinată, nu mă ascund, mai beau câte-un păhărel, să-mi îndulcesc viața, oricum lumea îmi zice De-a lui Guruță, ea nu și nu, fata moșului, eu când purtam mască pe figură la oaste, părinții tăi nu erau pe lume, dară adă-mi tu una dinlăuntru, o plătesc, nu se găsesc nici la farmacie, cum s-ar găsi la noi, în magazin, păi dacă nu-s la voi, de unde să-mi iau, de unde știi, nu-i treaba mea, nici nu era treaba ei, a cui treabă este știi dumneata mai bine ca mine, nu m-am luat în gură, mă vântura de

nu se alegea nimic din mine, nu întâmplător i-au dat în pază ușa, hotărâtă fetișcană, ar fi bună de strajă la hotare, cum m-am dus, așa m-am și întors, bine că n-am lungit vorba, că oameni de-ai dumitale patrulau pe drum, câte doi, și luau la întrebări lumea, puțină, de altfel, cum nu aveam țidulă eram bun de plată ca popa, până la urmă m-am dumirit și eu ce-i cu înscrisul ăsta, ne-au dat câte-o foaie de la sfat, cu un lucru tot nu-s lămurit, de mă duc la prașilă pe tarlăua de peste apă, eu ce număr să trec, că tarlăua n-are număr ca la casă, doară n-oi mere la sfat să-mi dea numărul din cartea funduară, ori, dacă am de sapă la porumbiștea de sub deal, cum scriu, mă duc să dau cu sapa la mălaiul de sub deal că-l înădușește buruiana și fac cale întoarsă, cum ne-a dat o singură foaie, poate să dea buruieniișul în mălai, că ți-ai stricat hârtia cu tarlăua de peste apă, poți scrie alta cu răsplaiul, însă, de greșești, om te-ai făcut, nu-ți ajunge pensia pe întregul an ca să plătești greșeala, văd că râzi, sigur că-i de râs, nu te întreb ca să-mi răspunzi, zic și eu ca tot omul care se bagă în seamă, asta ca asta, te apucă râsu-plânsu de alta, bunăoară, tu, de te însori, intri în mare încurcătură, iartă că te întreb, ești însurat, nu, mai bine, încă nu te lega la cap fără să te doară, cine se însoară cu buricul neuscat iute dă înapoi, așadar, la cununia din sfânta biserică nu pot lua parte mai mult de opt, cum se descurcă, doi miri, doi nănași și patru părinți, gata-i socoteala, popa n-are ce căta, fără popă, ce să cate ei în fața altarului, nu puteau să hotărască batăr nouă, îi durea mâna să mai treacă unul, că diacul poate lipsi, și așa unii cântă pe nas de te-apucă deranjul la urechi, bine-i să nu mori amu ori e tocmai bine, tot opt, la înmormântare, cu popă cu tot, păi numai purtătorii copârșeului sunt câte șase sau opt, după cât e de greu mortul, dar să-i lăsăm pe ei, te pot duce cu dricul, dacă de-ai răposatului sunt patru, puțini oricum, cu popa-s cinci, cine îl sloboade în groapă, că e nevoie de patru gropari, doi țin de o parte, doi, de alta, numai dacă dă o mână de ajutor și cucernicul, greu de crezut, el îi învățat să țină cădelnița, nu funia ori lanțul, eu, dacă mă scot din spital cu picioarele înainte, mă duc de-a dreptul în țintirim, ce priveghi, ce alte rânduieli, oricum, și de mor acasă, cum nu am pe nimeni pe lângă suflet, ca să iasă opt la înmormântare trebuie să mă puie și pe mine la socoteală, ziceam că e și de bine, nu tu cheltuieli cu pomană mortului, că celor avuți, măcar că au strâns averi de pomană, li se face pomană pe bani grei, cică să aibă ce băga în gură dincolo, îmbuibați au trăit, îmbuibați vor să veșnicească, rău îi și de altceva, amu, cum strănută unul că i-a pătruns un goz în nas ori tușește că i-a intrat dumaticatul pe calea cea hicleană, de te aude vecinul și te părăște, numai ce te trezești cu salvarea și cu sicriul la poartă, că izoleta, cum am aflat că-i spune, e tot un fel de sicriu, te bagă în el, te acoperă și te duc ca pe mort, pe

mine nu m-a pârât nimeni, m-am dus eu la doctorul din sat, că am luat o răceală, mi-am plivit grădinața de zarzavat pe ploaie, și gata am fost, ce vrei, ani mulți, trup slăbit, doctorul din sat a și dat telefon după salvare și m-a trimis aici, la spital, a doua zi nu mai aveam nimic, dar doctorul ce mă grijește mi-a spus că am, că mi-a ieșit nu știu ce test pozitiv, și mă lasă când va fi negativ de două ori la rând, eu am crezut că e de bine, școală multă n-am, însă știu că pozitiv e de bine, și negativ e de rău, i-am zis doctorului, dar mi-a spus că la boala asta lucrurile stau taman pe dos, eu am înțeles cam așa, când Dumnezeu îți pune mâna în cap e negativ, când își bagă dracul coada e pozitiv, apoi nepotrivirea asta să o priceapă cine vrea, dumneata cum ai ajuns aici, doară nu te-o fi dat în vileag vreun tovarăș dușmănos, nu, cine știe cum ai luat-o, bine-i că n-ai dușmani la locul de muncă, nu știu ce să mai cred, la mine când e pozitiv, când negativ, batăr că nu mă doare nimic, minteni se fac două săptămâni, și tot aici pierd vremea, l-am rugat pe domnul doctor să mă lase acasă, că n-am niciun fel de beteșug, însă mi-a zis că nu poate, că-s asimptomatic, cum așa, am întrebat, așa bine, până la urmă am priceput, sunt beteag fără beteșuguri, și că eu pot betegi pe alții, hicleană boală, nu mă roade, dar nici nu mă lasă, stă ascunsă cu gând să sară asupra altuia care-mi stă prin preajmă, tot așa asimptomatic ești și dumneata, altfel nu te băgau cu mine în salon, când m-au luat cu salvarea m-au întrebat cu cine am venit în contact în ultimele zile, m-a pufnit râsul, apoi cu cine să fi intrat în contact la anii mei, au râs și felcerii din dubă, câte-o ghidușie mai fac, că doară mi-am dat seama ce vor să afle, le-am zis de Raveca și de televizorul satului, cică amândouă vor sta la scuteală în casă două săptămâni, nu-s îngrijorat tare de sănătatea lor, cât de mine, mă întreb dacă Raveca își face griji ori mânie și nu-mi mai aduce lapte, alții care mai vând stau departe, nu li se plătește drumul până la casa mea, de vecina de la apă nu-mi pasă nici cât negru sub unghie, dacă dă ortul popii nu o face din cauza covidului, ci de inimă rea, că nu mai poate bate satul cu zvonuri, să-ți mai spun una și te las, că-i vremea să vină cu leacurile, batăr că nu știu de ce ni le mai dau, eu mai cred așa, boala asta e printre noi, că nu-i nicio tăgadă e bugăt să te uiți la doctori și la felceri cum sunt înfolfiți de zici că ar zbura pe lună, însă cei puși să ne conducă mai bagă lumea în sperieți ca să-și poată face făcutele, no, dară îmi pun stavilă la gură, când ai drum vreodată prin satul nostru și ai chef de pisălogeală, cată-mă, dacă nu-ți place vișinata, am în pivniță o butelcuță cu țuică de pere, o țin de leac, dar un domn așa ca dumneata merită o cinste pe măsură, gata, că și așa ți-am făcut capul calendar.

Leon-Iosif Grapini

(Povestire din volumul *Locul desfătărilor. Povestiri cu tâlc*, recent apărut la Editura Școala Ardeleană și aflat în curs de difuzare.)